

شورای سیاست‌گذاری حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش مدرسه علمیه زینب کبری سلام الله عليها

عنوان :

نقش والدین در تربیت دینی کودک

استاد مربوطه :

سرکار خانم احمدی

استاد راهنما :

ساره حسینی پور

پژوهشگر :

فاطمه رمضانی

بهار ۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

حمد و سپاس خدایی را که با قلم به آدمی آموخت آنچه را نمی دانست و درود خدا بر محمد(صلوات الله علیه) که برترین دانش آموخته و آموزگار بود و درود خدا بر خاندان و یاران آراسته به ادب و آدابش باد.

به یقین، کمال آدمی تنها در گرو دانشی است که آدمی با آن، همسان فرشتگان می شود؛ شایسته مراتب والا در آخرت و ستایش نیکو در دنیا می گردد؛ مرگب قلمش منزلتی برتر از خون شهیدان می یابد؛ چون قدم می گذارد، پر و بال فرشتگان فرش راه او می شوند؛ پرندگان و ماهی های دریا برای او آمرزش می طلبند و خواب یک شب او بر هفتاد سال عبادت یک عبادت پیشه، برتری می یابد و چه بزرگ و والاست این منزلت!

تقديم به:

طفل شیر خوار رباب
شهید کربلا
حضرت علی اصغر (علیه السلام)

تقدیر و تشکر از

«لا یشکر الله من لا یشکر الناس»

بدین وسیله از زحمات استاد گرامی

سرکار خانم احمدی

و

استاد راهنما سرکار خانم حسینی پور

که با راهنمایی‌های خردمندانه خود باعث انجام هرچه بهتر این تحقیق شده‌اند صمیمانه تشکر و قدر دانی می‌نمایم.

که چنین فرزندی تربیت شدند؟ گفت : در دوران طفولیت آنان، شب هنگام که برای نماز شب بیدار می‌شدم، آن‌ها را بیدار می‌کردم تا با آن وقت و ساعت آشنا باشند.^۱

ب) خانواده ؛ شرط تربیت کامل و سالم

اگر خانواده‌ای در جامعه نباشد همه‌ی تربیت‌های بشری و همه‌ی نیازهای روحی انسان ناکام خواهد ماند؛ زیرا طبیعت و ساخت بشری این گونه است که جز در آغوش خانواده و در محیط خانواده و در آغوش پدر و مادر آن تربیت سالم و کامل و بی عیب و بی عقده، آن بالندگی لازم روحی پیدا نخواهد شد. انسان زمانی از لحاظ روحی و عاطفی، صحیح و سالم و کامل بار خواهد آمد که در خانواده بار بیاید و در خانواده تربیت شود. اگر محیط زندگی آرام و مناسبی در خانواده حکمفرما باشد، می‌توان خاطر جمع شد که فرزندان از لحاظ ساختار عاطفی و روانی سالم هستند. اگر نسل‌ها بخواهند فرآورده‌های ذهنی و فکری خود را به نسل‌های بعدی منتقل کنند و جامعه از گذشته‌ی خودش بخواهد سود ببرد، این فقط با خانواده ممکن است و این پدر و مادرند که به طور غیر مستقیم و بدون این که تحمیلی باشد، به طور طبیعی محتوای ذهن و فکر و عمل و معلومات و اعتقادات و مقدسات و این‌ها را به نسل بعدی منتقل می‌کنند.^۲

ج) نقش والدین در تأثیر پذیری فرزندان

خانواده نخستین کانون تربیت کودک و معیار اولیه شخصیت اوست. در همین مدرسه‌ی بزرگ تربیتی است که فرزندان به تدریج از رفتارهای پدر و مادر، الگو برداری می‌کنند. تمام اعمال و رفتارهای پدر و مادر روی فرزند تأثیر می‌گذارد مثلاً اگر پدری حرام خوار باشد، گران فروش باشد، احتکار کن باشد و بالاخره بی رحم سر کسبش باشد مسلماً این کارش روی فکر پسرش اثر می‌گذارد و پسرش آدم بی رحم و آدم متقلبی و آدم حقه بازی از کار در می‌آید.^۳

^۱ . دکتر شمس الله مرویجی، همان، ص ۱۹۸-۱۹۹.

^۲ . امیر حسین بانکی پورفرد(بر گرفته از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی)، زن و خانواده، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۹۴، ص ۸۵.

^۳ . حسین مظاهری، تربیت فرزند از نظر اسلام، تهران، شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۸۶، ص ۱۰.

تاریخ به ما می‌گوید هند جگر خوار، معاویه تحویل جامعه می‌دهد و خدیجه کبری، زهرا، بنابراین اگر پدر و مادر پاک و اهل اطاعت پروردگار باشند، فرزند خوب تحویل جامعه می‌دهند، وقتی پدر و مادر، اول وقت نماز بخوانند، نماز مؤدب بخوانند، فرزند هم، اول وقت نماز را می‌خواند و هم نمازش را مؤدبانه می‌خواند.^۱

^۱. حسین مظاهری، همان، ص ۱۰.

نتیجه گیری

تربیت دینی از اهمیت والایی برخوردار است و از حیاتی ترین ابعاد زندگی است که در پرتو آن انسان به سعادت مطلوب نائل می آید.

بلاهای خانمانسوزی که گریبان گیر بشر متمدن امروزی است و به خصوص نسل جوان را به کام خود فرو می کشد، همه ریشه در تربیت ناصحیح نونهالان دارد که این خود، دردی جانکاه است.

بنابراین پیش از آن که فرزندانمان به درد بی هویتی، بی فرهنگی و فساد اخلاقی گرفتار آیند و موجبات فریاد و احسرتا گردند، بیاییم این امانت الهی را با اوامر الهی و کلام خدایی بپرورانیم که سخن قرآن و رهنمود پیشوایان، مطمئن ترین راه درمان است.

هر کودکی که متولد می شود چون آینه ای شفاف، زلال و پاک است و این پدر و مادر هستند که با تربیت صحیح می توانند این پاکی را افزون کنند و مستدام دارند و باعث خوشبختی خود و فرزند خویش در دنیا و آخرت شوند.

منابع و مأخذ

*قرآن کریم

۱. ابن بابویه، محمد بن علی، من لا یحضره الفقیه، علی اکبر غفاری، ج ۳، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۳ق.
۲. آمدی، عبد الواحد، غرر الحکم و دررالکلم، سید معدی رجائی، قم، دار الکتاب الاسلامی، ۱۴۱۰ق.
۳. بانکی پورفرد، امیر حسین (بر گرفته از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی)، زن و خانواده، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۹۴.
۴. حسینی زاده، سید علی، سیره تربیتی پیامبر(ص) و اهل بیت(ع)، ج ۱، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۸.
۵. خانی، حمزه کریم، اخلاق خانوادگی عارفان، قم، عطر یاس، ۱۳۹۰.
۶. داودی، محمد و دکتر سید علی حسینی زاده، سیره تربیتی پیامبر(ص) و اهل بیت(ع)، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۶.
۷. طبیبی، ناهید، شرح حال و نقش زنان عصر ولادت حضرت مهدی(عج)، پژوهشگاه علوم و فرهنگ فارسی، ۱۳۹۴.
۸. عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، تهران، اشجع، ۱۳۹۲.
۹. فلسفی، محمد نقی، کودک از نظر تربیت و وراثت، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۲.
۱۰. مجلسی محمد باقر، بحار الأنوار، جمعی از محققان، ج ۷۵، بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق.
۱۱. مخبر سیما - با همکاری جمعی از خواهران حوزه علمیه، ریحانه بهشتی، قم، نورالزهرا(س)، ۱۳۸۲.
۱۲. مروجی طبیبی، محمد جواد، حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت(ع)، قم، دفتر نشر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۳.
۱۳. مریجی، شمس الله، بررسی عوامل مؤثر در کجروی و نقش خانواده در آن، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۳.

۱۴. مظاهری، حسین ، تربیت فرزند از نظر اسلام، تهران، شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۸۶.
۱۵. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۴، دار الکتب الإسلامیة - ایران - تهران، چاپ: ۱۰، ۱۳۷۱.
۱۶. منسوب به علی بن موسی، (امام هشتم علیه السلام)، الفقه المنسوب الی الامام رضا (علیه السلام)، مشهد، مؤسسه (آل البيت علیهم السلام)، ۱۴۰۶ق، ۳۴۰.
۱۷. موسوی، سیده زهرا ، بررسی تربیت دینی کودک از دیدگاه قرآن و احادیث، (تحقیق پایانی سطح دو)، مدرسه علمیه الزهرا(س)، نی ریز، ۱۳۹۱ .
۱۸. نوری، حسین بن محمد نقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، مؤسسه آل بیت(ع)، قم، مؤسسه آل بیت(ع)، ۱۴۰۸ق.